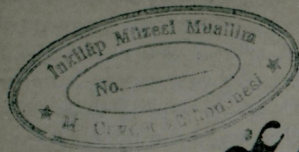

۲۰ حیران ۱۹۱۸

صافی : ۴۹

ایک نئی جلد

کتابخانه

خلاصہ ہدای مسئلہ سی قدر زیادہ ہر کسک پور مکہ دال بوداق سالمی بر مسئلہ موجود کاندہ . مدنیٹ کو کی ہدای تارلاستند اولہنی کی حربک قانی پچہسی دہ ہدای آبانزدہدر . دنیاوی اوکوزک پونوزی اوززندہ تخیل ایدلر حقایدر ، لکن بو اوکوز بر « جیت اوکوزی » اولق شرطیلہ ... ایشہ اوکلہ کولشتک کوزلر آلان یزغین صیباچی اچیندہ قارشیدہ کی ہدای تارلاستی چین اوراخیلرہ باقہرق پں یوزری دوشودم .

رفیہ خالد

اجتماعیات

اسکی توکر کردہ دین

— ۳ —

برصولر

اورخون کتابہستند (برصو) تعبیرنہ شو عباردہ تصادف ایدر :
« تورک تاکریسی » تورک ایدوق بری صوبی آتجا ایتسی » یعنی « تورک تاکریسیلہ تورکارک مبارک برصولری شویلہ یایش . » معافیہ ، یوزادہ کی (بری صوبی) تعبیری « برلری وصولری » شکندہدہ ترجمہ ایدہ ییلر ؛ بو تقدیردہ ، بو نوع ایلرہ « برلر وصولر » دیک اقتضا ایدر . بچہ ، مرجع اولان ترجمہ شکلی شودر . معافیہ ، اشتہار ایدہ کی ایچون ، بنہ (برصولر) تعبیری قوللانجیم .
بو عباردہ بردہ (ایدوق) کلہسی وارد کرہ ، محمود کاشغری لغتہ کورہ (مبارک) معناسدہر . (جلد ۱ ، صفحہ ۶۳) اسکی تورکار برطاق حیوانلری سربست بر اقرلریش ، صاحبہ پاییلان نذرند دولای بو حیوانلرک آرتق صیرتیلر نہ یوک بوکلہ ییلر ، سودری صاعیلماز ، پیایلیری قیریلمازش . ایشہ بو تورلو حیوانلرہ مبارک معناسہ اولہرق (ایدوق) دنیلمیش .
بو کلہدہ کی (د) حرفی محمود کاشغریٹک (ذال ترکیہ) نامی ویردیک حرفدر . بو حرف ، (د) لہ (ز) آراستند مشترکدر . بناء علیہ ، اورخون کتابہستند (د) صورتندہ یازیلدنی حالہ ، محمود کاشغری لغتندہ (د) شکندہ یازیلر .
کوردیلورک (ایدوق) کلہسی تورکچہ (نابو) کلہسنک مقابلیدر . (نابو) ابتدائی قولمردہ (معترم اولدنی ایچون (حرام) یعنی (ممنوع) اولان شیلرد . مثلا بر حیوان (نابو) ایہ آتی حرامدر ، چونکہ کندیسی معترمدر . بر آغاج (نابو) ایہ ییشی یغز ، دالاری اودون یاخوداخشاب صورتندہ قوللانماز ؛ چونکہ مبارکدر . شیمدیک تورکچہدہ بو کی عللرہ

یاخود آغاچلرہ (تکین دکل) درز . (تکین اولمایان) شیلر کندیلر نہ یاغلاشارلی چاربان شیلردر . اوجالہدہ اسکی تورکارک (برصو) نامی ویردکاری موجودلر مبارک اولدنی ایچون ، تکین اولمایان ، تکین اولما دینی ایچون چاربان برطاق روحانی شخصیتلر . حالا ، (افسانہدہ اولسونلر) دیبہ حرمت کوستردیکمز ، بعضی برلردہ (بزدن ایلر) تسمیہ ایتدیکمز ایشہ ، بونوع روحلردر . بونلرک کوچوکلری ، برموجودہ ، بر آوہ ، بر عللہ مخصوص اولانلری بولندنی کی ، بووکلری یعنی برقیلہیہ ، برٹولکبہ حای اولانلری دہ وراردر . محمود کاشغری بو صوکیلرہ (جی) نامی ویریبور : (جی) جندن بر طائفہ ک اسیدر . تورکارک اعتقادنہ کورہ ایک زمرہ عمارہ اچندہ اول ، بونلرک ساکن اولدقلری ٹولکک جنلری انساندن اولان صاحبزنی حایہ بری بریلہ عمارہ ایدلر . هانکی جن غلبہ جالارسہ ، ابرہسی کون ، او (جن) ک ٹولککسندہ ساکن اولان زمرہ غالب کایر وکیجہ این مغلوب اولان (جن) ک ٹولککسندہ ساکن اولانلر حکمداری دہ ابرہسی کون مغلوب اولور . (جلد ۳ ، صفحہ ۱۷۱)

مذکور لغتہ کورہ (جی) کلہسی عینی زماندہ خستہ خاقاندن سوکرا ایکجی درجہدہ اولان بر مرتبہ ک عنوانیدر . (ایضاً) .
دیک کہ (جی) کلہسی دہ (توپون) و (خان) کلہلری کی اساساً رئیسارک عنوانی ایکن ازواحده استاد ایدیلشدر .
یک مقالہدہ کوردیکمز وجہلہ ، آتای تورکارک بر برصولرندن اکثریسی یا برقیلہ اسمنی یاخود بر ٹولکک اسمنی طاشیور . مثلاً (قیرقز خان) بر قبیلہ اسمنی طاشیدنی حالہ (آتای خان ، تالای خان ، یایق خان ، آفاق خان) کیلردہ بر ٹولکک یاخود بر ٹولکک کی تشخیص ایدن بر ارماق وداغک اسمنی طاشیورلر . اوجالہدہ ، برصولر اساساً ہر قبیلہ ک خصوصی الاہلریدر . ہر قبیلہ ک الاہی ، کندی قبیلہسی حمایہ ایدر ، عمارلردہ غلبہ جالہسنہ چالیشر . بوندن دولاییدر کہ برصولر قبیلہ لراستندہ کی آتیلری وقان دعوانلری دوغورور . چونکہ ، ہر قبیلہ ک فردلری ، کندی قبیلہسنک انتقامی آلعہ سوک ایدر .

بو الاہار ، اسکی تورکارک جاہلیت دورنہ عالم معبودلریدر ؛ تورکاردہ (ایل) و (تورہ) وجودہ کلدکن صوکرادہ ، تورک اوروقلری آراستندہ حبت جاہلیتک (پس زندہ) اولہرق دوام ایتستہ سبب اولان بونلردہ .
اسکی تورکاردہ ہر قبیلہ ک براہمی اولہسی ، تورک دینک اجتماعی بر اساسہ استاد ایتدیکنی کوستر . اسکی تورکار ، قبیلہیہ (پوی) نامی ویرلردی . ہر پوی ، اسمنی طاشیدنی ایلک جدی کندیسی ایچون حای بر الہ طانیردی . بوحای غربی اوغوزلردہدہ کوروزر . غربی اوغوزلرہ کورہ ، اوغوز خانک (کون خان ، آئی خان ،

ییلدیزخان ، کولک خان ، داغ خان ، دکز خان) نامزدہ آئی اوغلی ، بونلردہ ہر برینکدہ درت اوغلی واردی . اوغوزخانک یوکیمری درت طوروندن اونلرک اسملری طاشبان یکری درت پوی حصولہ ککشدی .

جامع التوارخ کورہ بو یولرک اسملری شونلردہ :

کون خان

قانی (عثمانی سلالہسنک پوی)

بایات

اقلہ اولی

قرہ اولی

آئی خان

یازر

دوکر

دودورغا

یایلری

ییلدیز خان

اوشر (ابراندہ افشار سلالہسنی وجودہ کتیرشدہر)

قربق

بیکدلی

قارقین

کوک خان

بایندر (آتی قویونی سلالہسنک پوی)

یغہک

جاولدر

جینی

داغ خان

سالور (سلجوقلردن اولکی سلالہ)

ایور (ابرالی)

الایندی

اورکر

دکز خان

بیکدر

بوکدوز

بیوا

فتی (سلجوق سلالہسنک پوی)

بو یکری درت اسم ، یکری درت (معبود ۔ جدک) ک اسملریدر عینی زماندہ اوغوزک منقسم اولدنی یکری درت بوکدہ اسملری تکمیل ایتشدہر . اوغوزلرک متفقاری اولان قبچاق ، قافلی ، قالاچ ، فاراقی ، آغاج ازی قوملری دہ ، افسانہیہ کورہ برر اسکی جدک اسملری طاشیورلر .

کوردیلورک (برصولر) دینی تکاملک اسکی تورکاردہ (اجداد پرستلک) یعنی (مانیزم) دورہسی ارانہ ایدر . معافیہ ، بو اجداد پرستلک یاندہ اسکی بر (توتہیزم) ک پس زندہ بقیلریدہ کوروزر .

(توتہیزم) ہر سیہک کندی (توتہم) یعنی معبود طانیہسیدر . (توتہم) سیہک اسیدر ، بو اسمسہ اکثریتہ بر حیوانک بعضاً بر نباتک آیدر ؛ مثلاً ،

(cycle turc des douz animaux) تاملہ خصوصی بر کتاب یازمنش اولان (ادوار شاوان) بو قوتلک (تسین) نورکاری طرفدن چینه ادخال ایدیلہیکنی ادعا ایدیلور . شاوانک کتابندہ موجود بر فقرہ برہ بو اون ایک حیوانک ایلک شکلی کوستریور . ذکر ایتدیکیز فقرہ شودر :

(ن ک) ناک (بولنج) حیفہسنده کی آلیق امراری کوستریورک سناک اوغلی ، ایلک بهارک اوچ آئنده (قویون) ، یازک اوچ آئنده (خروس) ، سنهک اورتسنده (اوکوز) ، سوک بهارک اوچ آئنده (کوپک) ، قیشک اوچ آئنده (طوموز) اتی بیر . « (حقیقہ ۲۳) بو فقرہده آکلاشلورک سنهک هر موسسنده سناک اوغلاری ایچون برر حیوان قوربان ایدیلور . سنهک اورتسندهده (سا) ایچون (اوکوز) قوربان ایدیلور . توتهم اولان حیوانک اتی کندی سیمی طرفدن عادی زماندره بنز ، چونکه مقدس اولان بر موجود انشای بر مقصدله قوللائلہماز . فقط هر سیه ، سنهک معین برکوندره صرف تبرک و تقدس مقصدیلہ کندی الامی اولان توتهمی قوربان ایدرک هر فرد اشگن بر مقدار بر . توتهملرک سنهده بر دفعہ تقدس مقصدیلہ تانولندن (قوربان) نامی ویریلن آیین حصوله کلشدر . تسینلارن اول ، تورک اوروشنک دورت اولوسه مقسم اولدینی فرض ایدم . بو اولوسلرک اسماری دورت موسعا علیہ توتهمدن چیچارمیلیر :

قویولر ، تونوزلر ، قوشلر (چنیلر خروسیرینه قوش تعمیرینی قوللائیلر) ایت باراقلر بو دورت اولوسی تاریخده کوربیوز : (قویولر ، هونلر ، هیونج نولر) تونوزلر (الیوم موجود) ، قوشلر (قوشانلر) ، ایت باراقلر ، (بوسدهک قوم فارسیسی سافار یعنی سکلر) تورک اوروشنک او زمانکی مشترک اسمی ده (اوکوز) یاخود (طوسون) اولیلیر . ایته بو اسملری ده ایک تاریخی قومک آدی اولان (اوغوز) و (تسین) گلہلرندہ کوروروز . چنک دردنجی سلاسلتی تشکیل ایدن تسینلرک تورک اولدینی (شاوان) قوتلہدا ایدیلور . دنک که اسکی برزمانده اولوس واوروق اسملریک توتهم اسملریه مشترک اولدینے دائر بر طاقق اماردره اولیلیروز . (غروت)ک بیانه کوره دورت اولوسک توتهملری برر برر دورت موسسه یاغلی اولدینی کی ، دورت جهته دورت رنگده برر برر منتظر در . شاوان بو تناظرده دورت عصری ده ادخال ایدیلور . بو تناظری شو صورتله کورمیلیر :

(توتهم) (موسملر) (جهتلر) (عنصرلر) (رنکارلر) قویون ایلک بهار شرق آغاچ یشیل خروس یاز جنوب آتشی قیرمزی کوپک صوک بهار غرب دهمیر پیاض طوموز قیش شمال صو سیاه [۱]

les fonctions mentales dans les [۱] sociétés inférieures, Lévy-bruhl, page: 242

یعنی بوی سوکوشلری واردر . ملی ضایف لدره بوی بکری قوربان سنک آرزو ایدستاری بازجه سنی بیه منلر . هر دورت بویه مخصوص معین ات قسملری واردر . ایته بو ات قسملری بویلرک سوکوتارنی یعنی سوکوشلری تشکیل ایدر . بویلرک اونفونلریه سوکوتارنی آشاغیدک صورتدهر :

(بوی) (اونفون) (سوکرک)
(۱) کون خان بویلری شاهین صاغ قری یاغری
(۲) آکی خان قازتال صاغ آشیقی
(۳) ییلدیزخان طاوناشیلر اویا کو (اویاچه)
(۴) کورک خان سونفور صول قری یاغری
(۵) دکرخان چاقیر صول آشیقی
(۶) داغ خان اوچ قوش اوچالیه (صیراتی)

برنجی و دوردنجی سوکوتلر صاغ و صول اوموز ایلدیر . اوچنجی سوکرک (بورعه) در .

کوریلورکه هر بویک آری بر اونفونی یوقدر . هر دورت بویک مشترک بر اونفونی واردر . بو حال بدایتده اوغوزلرک آتلی آنا بویه مقسم اولوب ، یکری دورت بویک سوکرادن وجوده کلدیکنی کوستر . معمایه ، بو اونفونلر ، توتهملرک بالکیز پس زندہ لری اولیلیر . چونکه ، (توتهم) بویک ادائی اولتی لازم کلرکیز ، اوغوزلرہ بو حال کورویور .

توتهملرک بعضی بقیلرینی یاقوتلرہ کوروروز . (سیه روزہ وسکی) نیک بیانه کوره یاقوتلرہ شاملارک (ایکیلا) آدل برر حای روحلری واردر که کوپک ، بوغا ، طای ، قره قوش ، کییک ، آتی ، قورد کی بر حیواندن عبارتدر . یاقوتچده (ایه) آنا معانسه کلدیکنی (کیلا) گلہلرہ حیوان دیمکدر .

اوچالده ایہ کیلازلرک برر آنا توتهمی اولدینی آکلاشلیر . ذاتا ، توتهمیز اساسا مدی سیمه دوریه مخصوصدر . ایلک توتهملر عمومیتله آنا توتهملریدر . سیه روزہ کی ایہ کیلازلرک موجودیتی یاقوتلرک مادرشاهی برتشکیلا نه مالک اولقلاری بر زمانک بقییمی عد ایدیلور . (هوبلر) (آنته سوسیولوژیک) ده بو تحقیق تحلیل ایدرکن ، ایہ کیلازلرک بر توتهم اولدینی بوپوکا مالک اولان شاملک ، تلب باشه بر توتهمی سیمیه ارانہ ایلدیکنی بیان ایدیلور (جلد ۷ ، حقیقہ ۲۲۴)

معمایه ، یاقوتلرہده سیمیه لریک اسملری ایہ کیلازلرک آدلری اولدینته دائر بر اماره یوقدر . توتهمیزمک بر بارز نظاھریجی ده اسکی تورک تقویمده کوروروز .

تورک چانی cycle turc اون ایک سنه ی کوسترن اون ایک حیوان اسندن عبارتدر . بو حیوانلرک صراسیلہ اسملری شونلردر : صیجان ، اوکوز ، قایلان ، طاونشان ، اژدرها ، سیلان ، آت ، قویون ، مایون ، طلوق ، ایت ، طوموز . بو اون ایک حیوان سنک اسکی بر زمانده اون ایک بویک توتهملری اولیمی فرض ایدیلہمیلیر .

قوربغه سیمیه سی ، طاونشان سیمیه سی ، میشه سیمیه سی . سیمیه ناک اسمی مقدس اولدینی ایچون ، بو اسلک سیمیه اولان حیوان یاخود نبات نوعلری ده مقدس طانیلیرلر . سیمیه اسمنک مقدس طانیلہمیه سی ایسه ، سیمیه اجتاعلریک فردلرہ روحا برر وجد اوایندیر سنهک نتیجہمیلیر . مقدس دیویمیه ، غایانی اجتاعلرک حصوله کتیردیک برروحانی وجددن عبارتدر . فقط ، ابتدائی جیمیلر ، بو وجدک و بو مقدس دیویموسنک اجتاعدن اوغدینی آکلایه مازلرلی . اوغلر ، بو اجتاعلرہ بوتون تریننک موضوعی اولدیری بالکیز ، سیمیه ناک کوردکاری ایچون ، قدسیت دیویموسنی توتهمدن منتشر صانغی جیجوربتده ایدیلر .

ایته ، بو صورتله ، مثال اصلک برینه قائم اولدق ، سیمیه برینه اولک اسمی ، آزماسی ویا برانی اولان توتهم معبود طانیلیدی . اوچالده ، توتهمیزمک اساسی فردلرک کندی سیمیه لریه طابعی دیمکدر . فقط ، سیمیه برینه ، اولک اسمی ، اسم برینتهده بوسمک سیمیه ورسملری قائم اولشدر . توتهمیزمده

کوردیکیز بو (جیمیترسنک) [۱] sociolâtrie اعداد پرسنکدهده موجود . چونکه (مان) نامی ویریلن (معبود - جد) ده زمهره ناک مثالندن باشقه برشی کلدکر . قبیله ناک اسمدائی اولان جدینہ طابعی حقیقته قبیله مایع دیمکدر . اسکی تورک لره ، کرک بویلرک اسمدائیلری اولان جدلرینہ ، کرک بونلرک برینه قائم اولان موقعی الاھلہ طابعی ده عینی شیدر . معمایه ، اسکی تورک لره مانلرک بیانه دها اسکی بر زمانک بقیلہ لری اولتی اوزره (توتهم) لره واردر . اوغوزلر توتهم (اونفون) نامی ویرلرلی .

« جامع التواریخ » ه کوره اوغوز ایلنک مقسم اولدینی یکری درت بویدن هر برنک بر اونفونی واردر . (اونفون) گلہلری تورکیه (اویوق) گلہلرندن مشتقده و (اویوق) مبارک معناسدهر . تورک (مبارک اولسون) مقامنده (اویوق بولسون) دیرلر . بر حیوان بر بویک اونفونی اولتوجہ او بویک فردلری او حیوانی کولورده منلر ، اتی بیه منلر ، واکا هیچ بر وجهله تعرض ایدوب نقلا « مبارک صایارلر . بوکونه قدر بو عادت جاریدر . بوتون او قوملر (یعنی بویلر) کندی اونفونلری طانیلیر . بو وصفلر تاملہ آوسترایادہ کی و شمال آفریقاده کی توتهملرہده موجوددر .

« معمایه ، جامع التواریخک ظن ایتدیک کی یکری درت بویدن هر برنک آری بر اونفونی یوقدر . بلکه ، عینی بایدن طوغان هر دورت بویک مشترک بر اونفونی واردر . بوتون باشقه بواقربایلرک مشترک اولتی اوزره برده (سوکرک) لری (فارسی) لسانده (اندام گوشت)

[۱] توتهمیزمک (جیمیترسنک) اولدینی ایته آکامق ایستہنلر ، دورقائیک (دنی حیوانک عصری شکاری) اسندنک مهم کتانی او قوملر ایدلر .

ادوار شاوان چینگ دردنجی سلالہ سی اولان تینیلرک تورک اولدی بئنه دائر دلایلری سردایندکن سوکره بو سلاله حقدنه شو سوزلری سویلیور : « بو سلاله ک انجادی ، تسیناردن (شھواتنی) دورت عصردن (سو) یک برکتیله حکمران اولدیغنی اعلان و یوتون تدبیرلری بو عصرک خصیصه لرینه کوره ترتیب ایتدی . تسینلرک بو قدیم دینلرک اساسی ، یوقاریده یولان دورت خانہ قوربان کسکدن عبارتدر : بو دورت خانلر ییشیل خان ، صاری خان (قازخان) ، قیزیل خان ، آقی خاندن . (صحیفه ۹۶)

اول حالده یوقاریده دورت موسمده کسکلیکی سویله دیکزدور دورت حیواندن (قویون) ک (ییشیل خان) ، (خروس) ک (قیزیل خان) ، کوپک (آقی خان) ، (طوموز) ک (صاری خان) مقوربان ایدیله ییک آکلاشیلیور . بو دورت توشمک اسکی تورکارده درت موسمه منسوب آئی اسملری ده ازنا ایتدیگی عمودکاشغریک بر دوا بئندن آکلاشیلیور . عمود کاشغری دییورک : « تورکارده هفته کونلرینک آدلری یوقدر . هفته اسلامیه برابر طانیلیدی . آیلرک اسمیلر ده یوله یوللر شپرلر ده عربجه آدلایر . کوچه لره وهنوز اسلامیتی قبول ائتمه من اولان جاهلیلر آیلری دورت موسمه کوره تسمیه ایدیلر . یوللر ده هر اوچ آیک بر اسمی واردر . سنه ک کیشینی یوللرله افاده ایدیلر . مثلا نوروزدن سوکرک آیک پھارک آیک آیتہ (اوغلاقی آئی) دیرلر . یوندن سوکرک آیک آیتہ (اولو اوغلاقی آئی) دیرلر . چونکه اوغلاقی کینچی آیتہ یوپور . یوندن سوکرک آیک آیتہ (اولو آئی) دیرلرک یوپوک آئی دیکدر . چونکه بو آئی یازک کوپکیدر . سوادی یوقدر . مویشی به وولور افره عائد یوتون نمعلری اظهار ایدیلر . دیگر آیلر ده یوللر کیدر . استعماللری آز اولدی ییچون ذکر ایتورم . » (جلد ۱ ، صحیفه ۲۹۱)

بو افاده بزه (اوغلاقی) اسنک (قویون) ک بئلی اولدیغنی کوستردیگی کی ، دیگر موسملره عائد آیلرک ده موسملری کوسترن (قوش ، کوپک ، طوموز) اسمیلریندن مشتق اولدیغنی اراده ایدییور . دیگر آیلرک اسمیلر ده اسکی بر کتانه کوره کورولجک اولورسه بو فرضیه مژک دوغر و یاخود یا کاش اولدیغنی آکلاشیله یوقدر .

کین مقلاده آلتائی تورکارینک برصولری صایارکن (اوغان) ک (صوخان) و (دهرخان) ناملرندہ ایکی اوغلی اولدیغنی سویله مشکده . (سو) ایلہ (دهر) دورت عصرک داخلدور . (صوخان) تسینلرک (صاری خان) ، (دهرخان) ، تسینلرک (آقی خان) یئنه تقابل ایدر . او حالده ، (قیزیل خان) ک تقابل اینک اوزره بر (اوخان) یعنی (آتش خان) و (ییشیل خان) ک تقابل اینک اوزره بر (آچاچ خان) تصور ایدیمیزی بز ؛ بو تقدیرده (اوغان) ک (سو خان ، دهرخان ، او دخان) آکلاچ خان ناملرندہ دورت اوغلی اولتی لازم کایر . کرک (اوغان) و کرک دورت اوغلی اسکی تورکارک ایلک برصولریدر . دورت

سوککیلری ، موسملره ، و توشملره کورده تسمیه ایدیمیلر .

موسملره کوره : یازخان (یاز اسکی تورکجه ده ایلک پھار دیکدر .) یای خان (یای اسکی تورکجه ده یازدر) ، کوزخان ، قیش خان .

توشملره کوره : قویون خان ، قوش خان ، ایت یارق خان ، تونغوزخان . یاقوتلر ده (اوغان) ک مقابل (اولو یونون) اولدیغنی کورشدک . سییزم ، و سکیه کوره شامالاری یاراتان اونلرہ فلاکتہ قاشی مجالہ ایتغنی اوکره تن اولو توپوندیر . یئنه بو مؤلفک پیسانه نظراً یاقوتلر ده یوپوک شامالارک عددی آتغنی دورت اوله ییلیر . بو دورت یوپوک شامان یاقوتلرک بوکون اخلال ایتش اولان اسکی (دورت اولوس) تشکیلاتی تمثیل ایدر . بو دورت اولوسک اسملری شونلر اولتی ملحوظدر : نام ، پورغونی ، باتوروس ، قانغاس .

بو دورت اولوس تشکیلاتی یاقوتلر ده یولوندیگی کی سائر تورک شعبه لری آراستندده موجود اولدیغنی آکلاشیلیور ؛ چونکه کرک چغای لغتده ، کرک لهجه غنائیده (دورت اولوس) تعبیری اسکی برقلایه اوله لوق ذکر اولونقده در . دورت جهته تقابل ایدن یودورت اولوسک معنوی خانلری متصوفلرک دورت جهتده کی دورت قطبی ده آکدیرر .

نامصلک مرکز برماجی حائر اولان (غوت) ده دورت خاگک شیوعی اولان (اوغان) ک بکزر . دورت عددی ، اکثریتله بر قومک ایلک جدی اولان حکمدارک شہزاده لرینک ده صایسی کوستر بر ذاتا آسانه دورت عائد شہرہ بر قومک قبیلہ لره نه صولتہ انقسام ایتدیگی ییلہ بریر . بابا قومک جموعی ، اوغلورسه او قومک شعبه لرچی ، قبیلہ لرچی اراده ایدیلر . مثلا ، افسانہ کوره ، تورک خاگک (چکیل ، بارسجار ، تاونک ، ایلحق) نامندہ دورت اوغلی واردر . بو افسانوی روایتدن شو نتیجہ یی استخرج ایدیمیلر : تورک قومک (چکیل ، بارسجار ، تاونک ، ایلحق) ناملرندہ دورت شعبه سی وارمش . یئنه افسانہ کوره مغول خاگک (قازخان ، کوزخان ، کوزخان ، کورخان) ناملرندہ دورت اوغلی اولدیغنی کوروزور . یونندن اسکی تورکارک (چونکه بورادہ کی مغول تعبیری افغوزلرک اجدادینہ یعنی تورکاره عائددر) دورت اولوسه منقسم اولدیغنی آکلاشیلیور .

دورت اولوسک دورت جهته مناسبتدار اولان رنگلری ده اسکی زماندن بری تورکار آراستندہ معتبردر . مثلا ، میلاددن ایک یوز سنه اول تورکارک حکمداری (ماته) چین امپراطورینی محاصره ایدرکن سواریلرینی دورت لویه تقسیم ایتشدی . بو دورت لواندن غرب جهتده کیر بیاض آتله ، شرقده کیر باقلاقری آتله ، شمالده کیر باغیز آتله ، جنوبده کیر (قوگه) یاخود آجیق صاری آتله پششاردی . (ده کله ، جلد ۲ ، صحیفه ۲۹)

تورکار ، جهتلر عائد رنگاری غریه کلکدن سوکرادہ دکر اسملرندہ محافظه ایتشلردر . شمالده کی

قازہ دکر ، غریبه کی آق دکر ، جنوبده کی قیزیل دکر (بحر احمر) اسملرندہ اولدیگی کی . موسملرک رنگلری ده آرزوق شافطه ایتشلردہ قازا قیش کی . مثال اوله لوق (ییشیل پھاری) ذکر ایتیمه جیم ، چونکه بو تعبیرہ هر لسانده تصادف ایدیلہ ییلیر .

دورت جهتده کی دورت حیوان چینیلر ده واردر . فقط ، یونلرین بعضاری تبدل ائتمکده در . چینیلرہ کوره شرقده (اژدرها) ، جنوبده (قوش) ، غریبه (قاپلان) ، شمالده (قاپلومباغه) حیوانلری حا کدر . بو حیوانلر ده تورک توشملرہ برلشنجه یوللرہ اوکوز و آت کی مرکز توشملرہ ، طاشوشان و مایون علاوه اولدیغنی ذکر اولتقوت ک یونلر حیوانلری وجوده کایر . یالکر قاپلومباغه برینه سیلان قائم اولیور . چونکه ، چینیلر ، قاپلومباغی بر ییلان صاریلش اولدیغنی حالده تصور ایدیلر .

یوقاری افادله ، تورک تقویمک توشیم زم نامندہ تشکیل ایتدیگی ، بالآخره بو توشیم زمک اوزرندہ مائزیم (اجداد پرستک) و نانوریم منظومه لری ده تشکیل ایدرک ، تورک دینک معضل بریشک آلدیغنی کوستریور .

معافیه ، یوپاک نانوریم (خاگک برنانوریم) در . سوکرادن (ساوی برنانوریم) ک تشکیل ایتدیغنی ده ایلریدہ کورده کچیز . خاگک نانوریم ، مانلر برینه ، پدایتده اونلرک مقدس مقاملری اولان داغلرک و یوپوک صولرک قائم اوله ییلہ وجوده کان برصولرک معبود طانیله ییلیر . اوغوز لاهوتندہ (داغخانلر دکر خان) و آلتائی لاهوتندہ (دهر بر خاگک صوخان) بزه برصولرک مختلف تورک شعبه لرندہ یولوندیغنی کوستریور . چونکه بو عنصرلری شو صورتله قارشیلاشدیریلیور :

« (اورخون کتاهسندہ) (اوغوزلر ده) (آلتایلرلر ده)
داغ خان دهرخان
دکرخان صوخان

« عمود کاشغری بعضی حیوانلرک نذر ایدیلہ لرک برست براتیقینی یوللرک (ایدوق) یعنی (تابو) نامی اولدیغنی آکلاشیور . اورخون کتاهسندہ برچوق داغ باشلرینک ، پیکار باشلرینک (ایدوق) صفتیه برابر ذکر ایدیلہ لکی کوریوروز : (صحیفه ۱۱۱ ، ۱۱۲)

بعضاً قوم اسملری ده (ایدوق) اولور . اورخون کتاهسندک شو عبارته سیده بوکا دلات ایدییور : « باسمل ایدوق ک اوغوشم یودون ایدیر . شیدیدی تورکجه شو یولده ترجمه ایدیلہ ییلیر : « مبارک آدی بر باسمل اورغنی واردی کیم صویندیدی . » (صحیفه ۱۲۳) او حالده ، تابوئی یعنی مبارکک و تهرامق اولوسلرک آلدلرندن اونلرک توشملرندہ ، توشملرند معبودجلرہ و اوللرندہ موقعی لاهار دینک اولان برصولرہ انتقال ایتشدیر . معافیه یوللرک جملہ سیده اولوسلرک تناللرندن عبارتدر . اولوسلرک جموعی اولان اوروغکده تمثالی اوله لوق

نعمت ایشیتدیلر . هر کچه اونک اطرافده اونوز آدم ساهه دن بر ایدینلی یارلاردی . کیهلرک کچیردیک دوز ایللی برمت کچیه قایانک تاننده بر قای اچیلدی . انجریده آیری آیری اوتاغلر صورتده بش نه کوروندی . هر شوده برارک جوجوق اونورمندی . هر برینک آغزنده احتیاج نښته سود ویرمک عمده بر اضربک احتیاج . هر اوتاغک چورمهسته کوموشدن بر چیت پکلبشدی . پوی بکری پوخاله حیران قالیدلر . لارندن کن هر تورو خدمتی بدل ایدرک پورله اکرام واحترامده پوئولیدلر . قای اچیلوبده ووزکار جوجوقلر اوجورمه قوتلندیلر . قیبله اغنه باشلادیلر . اوغور بکری جوجوقلری قووقولردن چقاردلر سود نهلهه توغ ایتدیلر . جوجوقلر پویدیلر ، سوددن کسبله یلر ، نهایت قونوشمهده باشلادیلر . جوجوقلر بابارنی آتارنی صوریدلر . اوغور بکری جوجوقلری ذکر اولوان آغالارک یانه کوتوردیلر . پونار ای اولدارک بابا وآتارینه یاقدری احتراملری بو آغالره کوستردیلر . آغالارک دیکلش اولدنی پری حشم بر موقع عد ایتدیلر . آغالر دیله کلرک اویته حرمت ایدن پوجوجوله خیری عار ایتدیلر . اوچورلرده باشایان پوتون تورک قوملری بو حالری کوزلرله کورمشلردی . پورله شهزادهلر کی خدمت ایتدی کسبلرینه بر وظیفه ییلیدلر . وقتی کلنه هر برنه برله قوبیدلر . کیهلرک جوجونه (سوقورنکین) ، ایکچیه (قوتورنکین) ، اوچچیه (توکاکنکین) ، دردنجیه (اورنکین) ، بشنجیه (بوغو نکین) آد قوبیدلر . بو حالرک مشاهدندن سوکرا پورلردن برینسی (خاقان) انتخاب ایتکه قرار ویریدلر . چونکه پونار ایلهک کورمش اولدنی رسولر صایور لردي . بوغو نکین ، دیکر کسبلرینه نسبله ک جوجو کوزل ، ال چوق مناب رأی ورویت صاحی کوریدلر . پوتون پورلرک تغارلری وصویرنی بیلیوردی . اوغورلر پونک خاقانلنده اتفاق ایتدیلر . بارملد ، ضیافتلر یاهردی اون تخته کچیردیلر . بوغو تخته کچیه عدالتی تأسیسه ، ظلمی بر پوزندن بیلدیرمه باشلادی . شوکت وحشی سوک درجانی بولدی . الله اوک اوج قارغه کوندردی . پو قارغهلر پوتون نهلوری طایرلردی . نروده نه کی برحاده وقوع بولسه اونو بوغو خانه خیر ورلردی . بر کچیه ، بوغو خان اوتانغده پاناهه کیرمندی . نجردهن بر قیز انجریه آتالادی . بوغو خان اوایندیرمه چالیشدی . بوغو خان اوایتن اولدنی حاله ، قوروقسندن کندي درین براوقوبه دالشی کوستردی . ایکنچ کچه قیز نه کلدی . بوغو خان یه اوایغادی . بوغو خان ایشی وزیرنه حکابه ایتدی . وزیر اوایوب قیزله کوروشکنده هیچ بر غمخور اولمادین سوبلیدی . بناء علیه ، اوچین کچه بوغو خان اوایندی ، قیزله قونوشدی . قیز بوغوی اوتانندن چقاردی (قاقاغ) اسمنده دانه کونوردی . صباچه قدر اوراده قونوشدیلر . بی

اولهرق اداره ییلرلردی . بو سبله کندیلری ده روم خالک جمایه سی آلتنه کیرمش ، اونک هلالنی یایراق اولهرق قبول ایش اوله لرندن دولانی روم عنای آلهلری لازم کایردی . کردستانده کورکرده کرد ، عربستانده کورکره عرب ، عیسیتانده کورکره عجم ، قاره دکز ساحلنده کورکره (لاز) ، آرتانولفده کورکره آرتانولود دغمه سده بو اسکي ذهینک نتیجه سیدر . پنه پوندن دولاییدرکه اسکي تورکر ، کندنی دینلری حافظه ایتکه برابر ، نابعلری اولان معمرلرک الهالری ده مملکتک (یرسو) سی اولهرق موبداتخا ایدره کدنی منظومه لینه ادخال ایتشلرد . ایتنه ، کچیزخانله اوغورلر ایتشفول دولتی نابعلر عاذه پوتون دینره حرمت کوسترمه لری ، بو دینلرک روحانیلرینه (تارخان) ربی ویره رک عبادتلرینه اشتراک ومیدلری زیارت ایلمه لری . بو اسکي قاعده نک بر نتیجه سیدی .

یرسولرک بو پونکک اسمی (اوغان) اولدینی سوبله مشدک . تورکرک مرکزى توتمی اولان (اوکوز) ده بو پورک رمویه مریوطدر . معاینه ، بوراده کی (اوکوز) اساساتی اوکوزیدرک تورکرک (قپاس) ، آوروپالیرک (یاق) دینکلری حیوانلرک بو حیوانک باشی اوکوزه ، قوروی آه بکزر . پوندن دولاییدرکه قوطاسک پولوغانی پیرلده اوکا مقابل آت قوربان ایتدیلر . اسکي تورکرک قوطاسی قوربان ایتدکن سوکرا ، باشنی ، قورویغی بو صیریه طاقوق ، قوربان ملنه دیکرلردی . بو عادنن (نوغ) نامی ویریل اسکي تورکرک براغی دغمشدر . تورک خاقانی بر کچیه بکل وبردیکي کوسترمک اچون اوکا بر (نوغ) له برده (داوول) کوندریدی . نوغله داوول امارتک رسمی علامتلی ماهیتنده مایدی . نوغک تورانندن دغمشه (داوول) ک شامایندمک استعماله یاقانجه ، اسکي تورکرده کی بکلرک خاقانق کچی دینی بر ماهیتی اولدنی آتاشیلیر .

اوغان ، مرکزى توتمدن باشقه ، برده (یشم) طاشیله (هوش آغایى boulean) وفندق آغای مریوطدر . پونی آتلاقق اچون ، اوغورلرک ملی اسانه سی دقتله تحیل ایتک لازمدر . ر اوغور اسانه سی شوبلده :

قاره قوروم ایرماقلى آراستنده بری (توغلا) دیکری (سلنکا) آذرلنی طاشیان ایکی ایرماق واریدی . پونلر (قلاخو) آدل بریده بریلده ووشورلردی . بو قووشومه موفنده بری برینه یاقین ایکی آغاج واریدی . برینسی (سوق) یعنی (فندق آغایى) ، دیکری (سومو) یعنی (هوش یاخود قین آغایى) ایدی . بو ایکی آغاج آراستنده بر داغ وجوده کلدی . برکچه سمان بر ایشیق بو داغ اوزرنه ایتدی . داغ کونن کونه پویددی . اوغورلر بو حالری کورونجه حیزده قالیدلر . احترامله وادیه اوکا یاقلاشدیلر . اوندن موسیقی سسلری کچی کوزل

آتاییلرده (اوغان) ، یاقوتلرده (اولو تپون) ، اوغوزلرده (کوک خان) نامیه پورک بر شخصیت واردر . شمس الدین سایی بک قلموس ترکبسنده (اوغان) کله سنک اسکي پونانیلرک فک پورک مبودی اولان و محیط کل ویا بحر محیط معنسانه کان (اوغین) کله سیله اولان لفظی ومعنوی مشابهتی وواقیانوس کله سنکده پوندن مشق اولدینی سوبیلور . اسکي تورکرده ، مرکزک ودورت جهنک یرسولری اولدنی کچی ، مختلف قبیللرکده کندنی اولکله لینه مخصوص بر داغ یاخود ایرماق اسمی طاشیان یاخود دوغرون دوغریه قبیلنک اسمیه آدلان مخصوصی بر (یرسو) سی واریدی . عینی زمانده ، بر جوق تورک قبیللری ووقولری توتیمیز زمانندن قاله توتمی اسملری حافظه ایتشلردی : مثلا اوغوز (اوکوز) ، یاقو (بوغو = کیک) ، کچیک (چکولایی ، چکو = کچی) ، تکه ، یاغیش (صیغین معنسانه = قیریزدن بر جماعت) ، آق قوبولی ، قاره کچیلی ، باش قورد (قورد آری معنسانه) ، آلاپوندی (پونکک معنسانه) ، صوغورلو دوله ، ال آخره .

اسکي تورک دینک تکلمی تعقیب ایدرسه ک کوروزرکه تورکر ابتدا توتیمیز دینه سالک ایکن پوندن اجداد پرستلکه ، اجداد پرستلکندنده (یرسولیک) نامی ویره یلکچن (خاک ناووزیم) انتقال ایتشلرد . سوکرادن (سایو ناووزیم) منظومه سی تشکیل ایتدیکي حالده ده ، بوسکی منظومه لرک ایزلری ، بر عنصر اولهرق بو صولک منظومه کیرمشر .

کلاچک مقاله ده کوره کچمز وجهله ، بالخاصه (یرسولر) سایو ناووزینک لاهوتی تشکیلنده صول قوی وجوده کیرمشرلرد .

کورولورک یرسولر ، اولکله ک مخصوصی ایللری ، حامیلری ، مالک الصیانه لرید . اسکي تورکر بر تولکینی فتح ایدرنک اونی ، اولککنک یرسوی نامه فتح ایدر ، بناء علیه ، فاخ ایرسونک وکی وعتلی اولهرق اورانی اداره ایدردی . تارخلرده یازیلدنی وجهله ، مجارستانی فتح ایدن آزادی اورانی (یرسو) نامه فتح ایتدیکي اعلان ایتدی . بو قاعده ، بزه شمدیه قدر آتلا . شیدامش اولان بر حادته ایضاح ایدیه ییلر . معلومدرکه تورکرک هانکی اولکله کیشترلره اوراده اسکیدن ساکن اولان قوبک اسمی ایتشلرد . مثلا روم دینارنه کان تورکر ، کندیلرینه (روم) دیکلری کی ، بادشاهلرینه (سلطان روم) ، شاعرلرینه (شمرای روم) ، عالمرینه (علمای روم) دیتلرد . چونکه ، تورک ذهینته کوره روم تولکسی بر (یرسو) لک مملکتیدر . بو (یرسو) لک اسمی اولسه اولسه (روم خان) اوله ییلر . چونکه ، اولکله بو اسمی طاشیور . او حالده ، تورکر بورانی روم خان نامه فتح ایش اولدیلارندن ، مملکتی اونک نامه

سنة دورت آی یکری ایکی کون هر کجه قزاقاغا
کلاړک بوغو خانی آلیر ، آقشاهه کو نوروردی .
اوکا ملیعتک بوتون قانونلری ، تورک جمیعتک
مستقبل تورلری اوکردهدی . صولک کجه
وداع کجه میدی . اوکا شرفدن غریبه قدر
بوتون دنیاک فرمانی آلتنه کیره چکنی مژدهدی .
اجساد وجهاده دائم اولهسنی ، وملتی عدالت
ایچنده یاشاغمسی تویه اییدی . بوغو خان ،
بو کجهده اعتباراً اوردو تشکیله باشلادی .
بو اوردودن اوچ یوز بیک سیمه عسکری سونفور
تکینک قوماندانده موغول وقیرغیز تولاکلی
اوزرینه کوندردی . قونور تکینهده یوز بیک
عسکرله نکوت تولاکسه سوق اییدی . عینی مقدار
عسکرله تولاک تکینی تیت تولاکسه اعزام اییدی .
کنیدیده یوز بیک کتیکاک بر اردو ایلک چین
اوزرینه یورودی . اونک قارده شندیده مرکزده
وکیل برافدی . بوتون بو اوردولر کتیکاکلی
پرلردن قطعی اولهرق دوندیلر . برابرلنده صایسز
تعینلر کتیدیلر . هر طرفدن کتیدرکاری حسابسز
انسانلارله (اورخون) موقعنده (اوردو بانق) شیرینی
بنا اییدیلر . بوتون شرق جهتی او یغورلرک حکمی
آلتنه کیمشدی . بو هر صده بوغو خان رویاده
بیاض الیهلر کیشش اوله بیاض بر عضا بولونان
بر اختیار کوردی ه اوکا فستیک شکنده یمدن
برطاش وردی . « بو طاشی محافظه ایستکاری
مدیجه ، تورک لک دورت بوجاغه حاکم قالدیقنری »
سویلهدی . وزبرده بوکا بکزر بر رویا کوردی .
ایرتمسی کون یکیدن اوردولر طوبایعه باشلادیلر .
غریبه دوغرونن دوغریو یوردیلر . بوغو خان ،
تورکسانه کلته اورداده صوفی وچاییری چوق بر
لطیف اووا کوردی . بو اووا ای کندیسی ایچون
قرازگاه اتخاذ اییدی . بوراده ، شیمدی (قره بانق)
نامی ویریلن (بلاساغون) شیرینی انشا اییدردی .
عسکرلری مختلف جهتلره کوندردی . بو اوردولر
اون ایکی سنة طرفنده بوتون تولاکلری فتح اییدیلر .
هیچ بر موقعده بر عامی وسرکش قالمادی . اوردولر
بعضی عضولری حیوان عضولرینه بکزمه زن انسانلره
ملاق اولونجه یه قدر ایلی کتیدیلر . فقط ، پوتولر
مخلوقلره تصادف ایدیجه ، معصوملرک منتهایی عد
ایدرک کیری یه دوندیلر . بوتون تولاکلرک حکمدارلری
برابر کتیرمهک قرازگاه محبوسینده بوغو خانه یکشش
اییدیلر . بوغو خان بو حکمدارلرک هرسنه اعزاز
واکرام کوستردی . یالکزه حکمداری ، یوزنیک
چیرکینلکدن دولای توجهه نائل اولمادی .
بوتون بو حکمدارلری تابعی آلتنه آلهرق ملکترینه
کوندردی . آرتق بورالرده یایه جق برایش قالمادی
ایچون اوردوسیه برابر اسکی بورده عودت اییدی .
بوغوخاندن سوکرا اولادلری عینی سوزلرله دنیایه حاکم
قالیلر . اوتونجهی بلطده طورونی اولان (بولون
تکین) زماننده او یغورلرینه دورت بوجاغه صاحبیلر .

بو زمان چندنه حکمران اولان (تانغ) سلاله سنک
ایمپراطوری ملکیتی تورک رهقارشی امنیتلی برحاله صوق
ایچون ، قیزی بولون تکینک اوغلی غالی تکینه
کوندردی . ایلی قیزی کتیر برکن بولده تورک لک
شوکت وسطوتنک سینی صوریوردی . بعضی
احتیاطسز تورکلر ، شوکتلرینک سینی (قونلو داغ)
اسمندنک یتم قایا اولدینکی بو متجسس ایلی یه خبر
بروردیلر . ایلی برنسی قاش بدینه تقدیم اییدرنک ،
خاقاندن کندی حکمدارلری ایچون برامغان ایستهدی .
بو هدیه (قونلو داغ) دن عبارتدی . بولون تکین
(پکی وردم) فقط ناصل کو تورک جکسکتر؟ ، دیجه ،
(بن اولک قولاچی بولوردم) جوابی وبری . ایلی
قونلو داغ اطرافه اودولر ییغیدردی ، داغک
اوزرینه سرکه دوکدی . اودولری آتشله یجه ،
داغ یارچه یارچه داغیلدی . چین ایلیچسی تورک
ملتک طلمسی اولان بو طاشلرخنی آرابالره ملکته
طاشیدی .

قونلو داغ میداندن قافاز قالمغاز ، دحال فنا بر
روزگار اسدی . بوتون ایرماقلرک صوبی چکیلدی .
اولر قورودی . کوکده بولونلردن اثر قالمادی .
اوواردده چیچکارک قوقوسندن ، لایجه لرده قوشلرک
تورکولردن هیچ برارز کورولر ، ایشیدیلر اولدی .
(بولون تکین) بردن بره تولدی . یابانی واهلی
حیوانلره سود امنه چو چوقلر منقاً (کوچ ،
کوچ ، کوچ !) دیبه باغیریمعه باشلادیلر .
ایسته مدیکنی آکلایهرق ، یوکارلی باغلا بهرق کوچ
ایتهک باشلادیلر (کوچ !) اصری یالکز آقشام
قوناق برلنده صوصار ، صاحبلا یارکن یته باشلادردی .
دییک که بر صولر کجه لین مسافر اولهرق قبول
ایدیورلر ، فقط صاحب اولونجه آرتق ایسته میورلردی .
نهایت تورقاند ، سوکرادن (بش بانق) کانشا اولوندنی
موقعده قطعی اولهرق صوصدی . او یغورلر بوراده کی
بر صولرک کندیلری قبول اییدیکنی آکلایهرق ،
اوردده بش بانق تاسیس اییدیلر . یعنی بش شهزاده تک
ناملری طاشیان اولوسلر بش شهر وجوده کتیدردی .
(بش بانق) بش شهر معناسه در .

ایشته بو افسانه بزده ، بر صولرک مرکزله برابر
بشلی تشکیلیه او یغورلره عائد بش شهزاده تک و بش
بالقک مناسبلری کوستردیکی کبی یشم طاشکن ،
فندق وهوش آغاجلرینکده بر صولر دنیله اولان
مناسبتی کوستریور . کلچک مقاله ده کوره چکیز
وجهله ، سامی ناوریزم وجوده کلکدن سوکرا ،
بر صولرک دینی (سحر) ماهیتی آتیش ، بنا علیه
شامانیزم منظومه سی داخله کچمشدر . آلتای تورکارنده
بو افسانه (دوقوزلی بر تصنیف) حالی آلمشدر .
رادولفک بیانه کوره قارخان ، بردن دوقوزدالی
بر آغاج نشوونا اییدر مهک هرداک آلتنده برادلی
یاراددی . بو دوقوز آدم شیدیه یه قدر بر یوزنده
اقامت ایدن دوقوز صولک ایلک یابا لیدر . کچن
مقاله دهده سویله دیکیم وجهله (اوغان) ارضک
کوبکنده ، بر یوزنده کی آغاجلرک الک یوکسکلی
نشوونا بولان ، تپه سی بای تولاکنک اقامتگاهه
قدر ایریشن بر چام آغاجک بولوندنی مرکز
نقطه ده اقامت ایدر . بو آغاج ، اوغان سادک
ک یووک الا هله مسامی و مثال قیلدی ایچون
بر مثالدر . جوبی ، بو آغاجه (شجره ملعونه)
دیدکن سوکرا ، بوکا عائد رسمک اولک دیوارینه
نقش ایلیدیکنی یازیور .

آلتای شامانلری (بای تولاکن) ه قوربان
کسه چکری زمان بر هوش اورمانچنده موت بر
یورد بنا ایدرلر . بو یوردک ایننده بر اقدقلری بر
کچ هوش آغاجک آت دالدری کهرک سافده
شامانک باغی آلهق بر وسعنده دوقوز کرتیک
یابا لر . یو کرتیکار سما مردوننک باصه مافا لیدر .
کویا شامان (تاجی) نامی ویریلن بو باصه مافا لره
باصهرق سایه ، بای تولاکنک سرائیه قدر عروج
ایدر . (بو حالده اسکی آلتایلارده سنالک دوقوز
طبقه اولدینکی کسترر .) ایشته ، اوغانک مرکز
اونغوندن باشقه ، یشم طاشلله وهوش ، فندق
آغاجلرله اولان مناسبلری یه کوسترک . یونلرک
هسیس ، بوتون اولوسلرک جمعی اولان تورک قومنک
مثاللردن عبارتدر .

ضبا کوک آلب

